

Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra

Het Kind Centraal

29 januari 2021

Colofon

uitgave

Gemeente Utrecht
onderwijs@utrecht.nl
onderwijshuisvesting@utrecht.nl

in opdracht van

Afdeling Onderwijs
Organisatie onderdeel Maatschappelijke Ontwikkeling
Gemeente Utrecht

en

Afdeling Onderwijs, Sport & MFA's
Organisatie onderdeel Utrechtse Vastgoed Organisatie
Gemeente Utrecht

internet

www.utrecht.nl/onderwijs
www.utrecht.nl/onderwijshuisvesting

rapportage en informatie

Maatschappelijke Ontwikkeling: Simone Baksteen, Alian de Jong
Utrechtse Vastgoed Organisatie: Onno James, Jos Boon, Ben de Vor

Met medewerking van de stuurgroep IKC-vorming Utrecht

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Uitvoeringsplan	7
2.1.	Ambitie	7
1.2	Visie “Het Kind Centraal”	8
1.3	Stuurgroep integrale kindcentra Utrecht	8
1.4	Gelijke kansen voor ieder kind	9
1.4.1	Ambities	10
1.4.2	Bouwstenen	10
1.5	Complexiteit	11
1.5.1	Publiek-private samenwerking	11
1.5.2	Wet- en regelgeving	12
2	Afwegingskader	13
2.1	Vooraf in gebieden met lage SES-score verder ontwikkelen tot Utrechts kindcentrum	13
2.2	Nieuwbouw in nieuwe buurten (door)ontwikkelen tot Utrechts kindcentrum	14
2.3	Prioritering bij een UK-ontwikkeling met een huisvestingsbehoefte	15
2.4	Randvoorwaarden aan het inhoudelijk beleidsplan	15
2.4.1	Overgang van school naar BSO; veel kinderen zijn niet alleen gedurende schooltijden op school, maar gaan buiten schooltijd naar de BSO. Scholen maken afspraken met opvangorganisaties over BSO-aanbod. Aanmeldbeleid	16
3	Proces	17
4	Huisvestingsvarianten	19
4.1	Huisvesting van een Utrechts kindcentrum	19
4.1.1	Ervaringen	19
4.1.2	Noodzakelijk om vooruit te plannen	19
4.2	De huisvestingsvarianten	20
4.3	Uitwerking huisvestingsvarianten	21

5	Randvoorwaarden huisvestingsvarianten	25
5.1	Variant 1 - Eigen huisvesting voor iedere partner	25
5.2	Varianten 2 en 3	25
5.2.1	Randvoorwaarden voor beide varianten	25
5.2.2	Randvoorwaarden voor variant 2 – Huisvesting partners onder één dak	26
5.2.3	Randvoorwaarden voor variant 3 – Volledig geïntegreerde organisatie en huisvesting	27
	Bijlage I – Kaart met coalities	29

1 Inleiding

Een Utrechts kindcentrum (UK) is een intensieve samenwerking tussen tenminste een school en een kinderopvang om kinderen van 0-12 jaar zo goed mogelijk te ondersteunen via een doorlopende ontwikkelingslijn en pedagogische begeleiding. Daarbij is aandacht voor alle aspecten die met de opvoeding en ontwikkeling te maken hebben. Het doel is om alle kinderen gelijke en optimale kansen voor de toekomst te geven. De samenwerking betreft onderwijs, buitenschoolse opvang en kinderopvang (en dus ook voorschoolse educatie). De partners werken intensief samen aan de toekomst van het kind. Hier kunnen extra partners bij aansluiten en naar behoefte ook samenwerken. We denken daarbij aan bijvoorbeeld een buurtteam of organisatie voor opvoedingsondersteuning. Ook organisaties die zich in den brede met educatie bezighouden, bijvoorbeeld op het gebied van natuur en milieu, sport en bewegen, kunst en cultuur, burgerschap en vreedzaam en wetenschap en techniek kunnen hier deel van uit maken.

De gemeente Utrecht hecht grote waarde aan het creëren van gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren in de stad. Kinderen hebben meer kansen om hun (al dan niet) verborgen mogelijkheden te ontwikkelen als school, opvang, wijkvoorzieningen en thuis daar actief op gericht zijn. Samenwerking tussen die leefsfere en soepele overgangen tussen de verschillende voorzieningen die kinderen in hun ontwikkeling doorlopen, dragen aan die kansen bij. Voor kinderen vanuit een achterstandssituatie en voor buurten of wijken waar veel achterstanden zijn, is dit extra belangrijk.

Utrecht heeft in 2020 veertien coalities die zich ontwikkelen tot Utrechtse Kindcentra (UK's)¹. Uit [onderzoek](#)² blijkt dat scholen en kinderopvangorganisaties een duidelijke wens hebben om één team te vormen. Samenwerken en relaties opbouwen worden gezien als een proces waar tijd en ruimte voor moet worden gemaakt.

We zijn blij dat al zoveel partners in de stad het initiatief hebben genomen om hun school en kinderopvang om te vormen naar een kindcentrum. Dit is geen eenvoudige opgave aangezien er wel wat knelpunten zijn ten aanzien van de verschillende wet- en regelgeving binnen het onderwijs en de kinderopvang. Maar ook de verschillen in inspecties (onderwijsinspectie en GGD) en de verschillende rechtsposities (cao's) van de medewerkers. Desondanks zijn deze veertien UK's al gerealiseerd.

De ontwikkeling van integrale kindcentra in Utrecht draagt bij aan de talentontwikkeling van alle kinderen en past daarmee in onze opgave Gelijke Kansen. Met deze opgave streeft de gemeente Utrecht ernaar

¹ Zie voor uitleg van deze naam paragraaf 2.1

² Evaluatie integrale kindcentra 2019, een kwalitatieve evaluatie, Afdeling Onderzoek gemeente Utrecht, 2019

dat alle jeugdigen in Utrecht de kans hebben om gezond en veilig op te groeien en hun talenten te ontplooien. UK's leveren hier een belangrijke bijdrage aan omdat in een UK verschillende partijen vanuit gezamenlijke uitgangspunten de ontwikkeling van een kind stimuleren. En omdat er gemakkelijker verbinding gemaakt kan worden met de leefwerelden van een kind (thuis, op straat en school). Een UK gaat op gemeentelijk niveau dan ook niet alleen over onderwijs maar ook over aanpalende beleidsterreinen zoals jeugd.

Kindcentra kunnen een goede bijdrage leveren aan het oplossen van achterstandsproblematiek voor 0-12 in sommige buurten en wijken. Samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs wordt daar bemoeilijkt door het ontbreken van (middelen voor) kinderopvang. Door hun economische omstandigheden maken ouders er in deze buurten en wijken veel minder gebruik van, dus een duurzame inhoudelijke samenwerking voor 0-12 jaar is moeilijker realiseerbaar. Zolang kinderopvang geen betaalde basisvoorziening is, zal dat een gegeven zijn. Voorschoolse educatie als door de gemeente bekostigde kinderopvangvoorziening biedt daar ten dele een antwoord op.

Mede om die reden voert Utrecht een actief brede-schoolbeleid. Scholen met hoge achterstandsscores werken in die wijken in een netwerkconstructie samen met partners in de brede school. De brede school biedt op wijkniveau o.a. naschoolse activiteiten aan. Kindcentra zullen deze netwerkvoorzieningen voor talentontwikkeling niet één-twee-drie vervangen en dat is ook niet de bedoeling. De gemeente beoogt met deze notitie wél om de ontwikkeling van Utrechtse Kindcentra ook in buurten of wijken met een lage SES-score³ waar mogelijk te bevorderen. Het brede schoolbeleid en de Kindcentra-ontwikkeling worden in Utrecht dus als aanvullende instrumenten voor talentontwikkeling voor álle kinderen gezien. Ook voorschoolse educatie vormt daar een onmisbare schakel in.

In hoofdstuk 3 wordt een afwegingskader gepresenteerd. Het afwegingskader betreft alleen die situatie, waarin de kindcentrum-vorming kan leiden tot een huisvestingsbehoefte. Dan wordt het in deze nota gepresenteerde afwegingskader gehanteerd. Daarin hebben UK's die tot ontwikkeling komen in Utrechtse buurten met een lage SES-score en kindcentra in nieuw te bouwen buurten en wijken voorrang.

³ De SES-score meet de sociaaleconomische status van individuen, gezinnen of groepen. Een SES-score geeft aan in hoeverre bewoners van een buurt of wijk een opleiding hebben genoten, een baan hebben, enzovoort.

We kiezen hier voor de SES-score als richtlijn, terwijl in het onderwijs gebruik wordt gemaakt van de zogenaamde achterstandsscore. De achterstandsscore geeft op schoolniveau een indicatie van de mate waarin kinderen naar verwachting zullen afwijken van de gemiddelde citoscore, op basis van een aantal criteria, waar de SES van het gezin er een is. Dit is té fijnmazig om keuze voor een Utrechts Kindcentrum hier op te baseren, bovendien zijn er alleen achterstandsscores voor kinderen die al op school zitten.

2. Uitvoeringsplan

Uit het eerder genoemde onderzoek komt naar voren dat de inhoud het uitgangspunt is en niet het gebouw. Wel geven de kindpartners (kinderopvang, voorschool) aan dat de inhoudelijke ontwikkeling van een kindcentrum het best te realiseren is in één gebouw. Regelmatig zien we dan ook dat de wens voor een UK kan leiden tot een huisvestingsvraagstuk, zeker bij nieuwe schoolgebouwen. Het UK in wording heeft dan een plek nodig in het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV). Ook ligt er het vraagstuk van financiering van de huisvesting van kinderopvang. Hiervan hebben we geleerd dat een afwegingskader helpt om keuzes te maken en te prioriteren. Dit afwegingskader is daarom opgenomen in dit beleidsdocument.

2.1. Ambitie

In het licht van onze aanpak onderwijsachterstanden en gelijke kansen beleid vinden wij het belangrijk dat er kindcentrum-initiatieven ontstaan in buurten met een lage SES-score. Dit is nu nog onvoldoende het geval. In deze gebieden zijn vaak al wel brede scholen aanwezig. We kwantificeren het aantal Utrechtse Kincentra dat we willen niet. De prioriteit van de gemeente ligt in eerste instantie bij scholen in een buurt met een lage SES-score die zich verder willen ontwikkelen tot een Utrechts Kindcentrum en bij nieuwe buurten waar Utrechtse Kindcentra vanaf het begin tot stand kunnen komen.

De gemeente, de schoolbesturen en de kindpartners delen de ambitie om ieder kind gelijke kansen voor brede talentontwikkeling te bieden. De vorming van een kindcentrum kan daar aan bijdragen. Om van deze ambitie tot uitvoering te komen, is dit uitvoeringsplan gemaakt. De grondslag van dit uitvoeringsplan ligt in de Agenda 2020-2022 van de Utrechtse Onderwijs Agenda, de gemeentelijke visie “Het Kind Centraal” en de visie van de stuurgroep integrale kindcentra Utrecht.

In dit uitvoeringsplan geven we in hoofdstuk 2 aan welke thema's de komende jaren in gezamenlijkheid worden opgepakt om de vorming van Utrechtse Kindcentra te bevorderen, juist ook in die buurten waar veel achterstandsrisico's zijn.

In hoofdstuk 3 geven we een afwegingskader voor gemeentelijke huisvestingsbeslissingen bij de vorming van Utrechtse Kindcentra, uiteraard alleen voor die plekken waar een huisvestingsvraag speelt in de vorming van Kindcentra. Uitgangspunt is dat huisvesting faciliterend is aan de inhoudelijke ontwikkeling die we voor ogen hebben. In hoofdstuk 4 werken we het proces bij een huisvestingsaanvraag nader uit en in hoofdstuk 5 worden de mogelijke huisvestingsoplossingen toegelicht. In hoofdstuk 6 zijn de randvoorwaarden van deze huisvestingsoplossingen uitgewerkt.

1.2 Visie “Het Kind Centraal”

Onze kinderen zijn onze toekomst. Daarom is het van groot belang om te investeren in kinderen. Kinderen (en hun ouders) zijn gebaat bij een eenduidig pedagogisch klimaat, met vloeiende overgangen tussen de verschillende fases die zij doorlopen in hun ontwikkeling (baby-peuter-kleuter-basisschool-voortgezet onderwijs). In een Utrechts Kindcentrum (UK) wordt deze samenwerking verder geïntensiveerd en geformaliseerd. Om deze samenwerking te stimuleren, heeft het college in december 2017 de visie “Het Kind Centraal” vastgesteld.

Het uitgangspunt van een UK is om kinderen van 0-12 jaar zo goed mogelijk te ondersteunen via een ononderbroken ontwikkelingslijn en pedagogische begeleiding waarbij aandacht is voor alle aspecten die met de opvoeding en ontwikkeling te maken hebben. Zowel zorg, cognitie, sociaal emotionele ontwikkeling, opvang en brede talentontwikkeling maken hier deel van uit. Het doel is om alle kinderen gelijke en optimale kansen voor de toekomst te geven.

Een UK richt zich op alle kinderen en legt een expliciete verbinding met de directe omgeving, de buurt of wijk. In een UK is intensieve samenwerking tussen diverse partijen, in de kern tussen onderwijs en opvang/voorschoolse educatie en mogelijk ook met andere partners. Die samenwerking is formeel vastgelegd in de organisatie door een gezamenlijke visie en missie en uitvoering in de praktijk, bijvoorbeeld over afspraken over overdracht van dossiers en invulling van ouderbetrokkenheid of een doorlopende lijn in zorg, cognitie en brede talentontwikkeling. Ouders spelen een belangrijke rol als partner, maar ook als opvoeder en afnemer van kinderopvang.

Hét UK bestaat niet, er is geen blauwdruk voor een kindcentrum, maar: het kind staat altijd centraal. Ieder Utrechts Kindcentrum zal anders zijn en maatwerk is aan de orde. De invulling van de pedagogische begeleiding kan verschillende vormen aannemen. Denk aan combinaties van school met zorgfuncties of kinderopvang.

Overall in Nederland worden integrale kindcentra gerealiseerd om doorgaande leerlijnen te creëren. Kindcentra komen in Nederland voor onder de meest uiteenlopende namen: in Leeuwarden zijn het brede buurtscholen, in Heerhugowaard en Tiel spreekt men over kindercampus. Wij hebben het vanaf nu over Utrechtse kindcentra (UK).

1.3 Stuurgroep integrale kindcentra Utrecht

Sinds 2017 kent Utrecht de stuurgroep integrale kindcentra. Hieraan nemen deel de onderwijsbesturen van KSU, SPO Utrecht en PCOU Willibrord en de kinderopvangbesturen van KOKO, Ludens, KMN Kind en Co, BLOS, Partou, Smallsteps en The Learning Company.⁴ Tevens is er een ambtelijke

⁴ Smallsteps is een label van Kids Foundation en die is in 2020 gefuseerd met Partou. The Learning Company (Saartje en 't Fantaziehuis) is onderdeel van Kinderopvang Holding. Vriendjes is overgegaan naar Blos. Tot en met 2019 maakte ook Spelenderwijs (VVE) deel uit van de stuurgroep. Inmiddels is de VVE overgenomen door Kind en Co, Ludens, de samenwerking tussen deze beide onder de naam SAMEN, Koko en Blos.

vertegenwoordiging vanuit de gemeente. De stuurgroep heeft met gezamenlijke financiering van de betrokken partijen een parttime stedelijk coördinator aangesteld. De eerste periode is vooral geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering voor geïnteresseerde samenwerkingsteams vanuit scholen en kinderopvangorganisaties. Dit heeft geleid tot de vorming van 14 coalities van integrale kindcentra-in-ontwikkeling in de stad (zie kaart met coalities in bijlage I). Voortaan hebben we het over de 14 Utrechtse kindcentra (-in-wording, UK). Enkel daarvan zijn inmiddels een volledig kindcentrum.

Begin 2020 heeft deze stuurgroep de ambitie 'Integrale Educatieve basisvoorzieningen voor kinderen van 0-13 jaar' gepresenteerd en vastgesteld als stuk van de Utrechtse Onderwijs Agenda. De stuurgroep stelt dat deze basisvoorzieningen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan gelijke kansen voor alle kinderen en aan het oplossen van de grote bestaande knelpunten in personeelsvoorziening. Om hier uitvoering aan te kunnen geven is er volgens de stuurgroep gemeenschappelijke sturing nodig in de komende jaren onder de Utrechtse Onderwijs Agenda. Zeker vanwege de noodzaak tot samenhangend beleid met thema's als de brede school, huisvesting, jonge kind, passend onderwijs en zorg en lerarenagenda. De gemeente ondersteunt het voorstel om kindcentra-ontwikkeling direct onder de UOA te positioneren en te verbinden aan het thema Gelijke kansen op talentontwikkeling.

In de ambitie stelt de stuurgroep verder dat Utrecht een rijke historie heeft als het gaat om brede schoolbeleid en talentontwikkeling. Brede scholen bestaan in Utrecht voornamelijk als netwerkstructuur, terwijl bij een kindcentrum juist gekozen wordt voor één gezamenlijke aansturing van talentontwikkeling en gelijke kansen, soms zelfs in één gebouw. Voor beide geldt dat gebruik gemaakt wordt van een gezamenlijke pedagogische visie, maar bij een integraal kindcentrum is deze gezamenlijke visie ook leidend voor ál het handelen. De stuurgroep vindt het daarom wenselijk dat het beleid voor brede scholen in de toekomst in samenhang met de ontwikkeling van kindcentra aangestuurd wordt. Daarom willen we de beleidsdoelen van de brede schoolagenda en de educatieve basisvoorzieningen van 0-13 in samenhang beleggen in een bestuurlijk overleg onder de Utrechtse Onderwijsagenda.

1.4 Gelijke kansen voor ieder kind

Een van de ambities van de Utrechtse Onderwijs Agenda is gelijke kansen op talentontwikkeling voor ieder kind. Utrechtse Kindcentra leveren hier een bijdrage aan.

De gemeente onderschrijft in deze visie het uitgangspunt van het creëren van een ononderbroken ontwikkelingslijn, waarbij in de kern onderwijs, en opvang (inclusief voorschoolse educatie) en eventuele andere jeugd- en educatiepartners intensief samenwerken en idealiter vanuit één gezamenlijke aansturing en tenminste vanuit één visie deze samenwerking in visie en praktijk vormgeven. De gemeente zegt hierbij niet hoe het moet, maar wil de beweging stimuleren. We ondersteunen en faciliteren initiatieven als dit binnen onze mogelijkheden ligt.

Utrechtse kindcentra...

- bieden ondersteuning van kinderen van 0-12 jaar via een ononderbroken ontwikkelingslijn en pedagogische begeleiding, waarbij aandacht is voor alle aspecten die met opvoeding en ontwikkeling te maken hebben;
- leggen een expliciete verbinding met de directe omgeving; de buurt of de wijk;⁵
- bieden maatwerk aan kinderen;
- geven ouders een belangrijke rol als partner, maar ook als opvoeder en afnemer kinderopvang;
- hebben medewerkers die ondersteunend aan elkaar zijn.

1.4.1 Ambities

Het landelijke ‘[Pact voor kindcentra](#)’ heeft in 2019 een opdracht gegeven aan het Kohnstamm-instituut om te komen tot [de belangrijkste kenmerken van een kindcentrum](#). Hieruit zijn de volgende vier ambities en 9 bouwstenen geformuleerd.

Kinderen hebben recht op een veilig en uitdagend leerklimaat in de eigen omgeving

Een kindcentrum wil daarom elk kind een plek bieden, thuis-nabij, in de eigen omgeving, samen met andere kinderen uit de buurt, dorp of stad.

Alle kinderen kunnen op het kindcentrum hun talenten ontwikkelen

In eigen tempo en naar eigen vermogen ontwikkelen zij zich ten opzichte van zichzelf. Niet het gemiddelde kind, maar de verschillen tussen kinderen, is het uitgangspunt. Elk kind is speciaal.

In de vroegste levensfase wordt de basis voor leren en ontwikkelen gelegd

In het kindcentrum komen daarom baby's, peuters, kleuters en kinderen tot 13 jaar. Medewerkers kennen het kind en het gezin van jongs af aan. De omgeving is veilig, uitdagend en vertrouwd. Overgangen zijn vanzelfsprekend.

Kinderen worden voorbereid op de toekomst, maar vormen ook nu al met elkaar een gemeenschap, het kindcentrum zelf

Kinderen kunnen in het kindcentrum oefenen in samenwerken, meedenken, meebeslissen en bijdragen aan de gemeenschap.

1.4.2 Bouwstenen

Een nieuwe identiteit

Het kindcentrum praat niet meer over school, kinderopvang of zorg – maar over spelen, leren en ontwikkelen. Het kindcentrum is een nieuwe organisatie, een ongedeelde integrale voorziening met één beleid, één leiding en vaak in één gebouw.

Brede doelen en een breed aanbod

Het kindcentrum biedt een rijke speelleeromgeving met – verspreid over de dag – een breed aanbod van sport, kunst en cultuur, natuur, wetenschap en techniek, extra leerondersteuning of extra zorg. Er is veel aandacht voor spelend en bewegend leren en betekenisvol en

Eén visie

Alle medewerkers werken vanuit dezelfde kernwaarden en visie op de wijze waarop kinderen leren en zich ontwikkelen. Dit is het fundament van het kindcentrum en richtsnoer voor keuzes en werkwijzen in de praktijk van alle dag.

Leren op maat

Kindcentra stellen persoonlijke leerdoelen vast voor elk kind. Kinderen en hun ouders denken hierin actief mee. Er is een grote variëteit in leerroutes en werkvormen, individueel en groepsgewijs. De vooruitgang van kinderen wordt nauwlettend gevolgd.

⁵ Het verbinden van de drie leefwerelden school, thuis en omgeving is heel belangrijk voor het creëren van gelijke kansen, geeft het [Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap](#) aan.

onderzoekend leren. Buurt en ouders brengen levensechte inhoud in. Zo ontwikkelen kinderen kennis en vaardigheden en ontdekken ze wie ze zijn en willen zijn.

Eén team met verschillende professionals

Leerkrachten, pedagogisch medewerkers, jeugdhulpverleners en vakleerkrachten vormen samen één team. Ze werken intensief samen op de werkvloer en kijken vanuit hun eigen expertise naar wat kinderen nodig hebben. Ze zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een groep of een unit.

Kindnabije hulp

Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben krijgen hulp op het kindcentrum en zoveel mogelijk in de groep. Op een manier waarop zoveel mogelijk kinderen meeprofiteren. Vragen rond gedrag of ontwikkeling van kinderen worden vroegtijdig onderkend en deskundig opgepakt. Indien nodig werken jeugdhulpverleners met de leerkrachten en pedagogisch medewerkers mee om met ingewikkeld gedrag in de groep om te gaan.

De hele dag, het hele jaar door

Kinderen leren en ontwikkelen zich de hele dag door, het kindcentrum is dan ook de hele dag geopend. De dagindeling kenmerkt zich door een goede balans van inspanning en ontspanning, bewegen en stilzitten. Met verplichte en vrijwillige onderdelen waaruit ouders en kinderen kunnen kiezen. Sommige kindcentra zijn het hele jaar door open en bieden in overleg met de ouders flexibele vakanties.

Het kindcentrum als lerende gemeenschap

Het kindcentrum is een lerende gemeenschap waarin de behoefte van het kind centraal staat. Medewerkers leren van en met elkaar, ontwerpen en onderzoeken. De directeur leidt het veranderingsproces en zorgt dat alle medewerkers optimaal kunnen bijdragen.

Ouders en kinderen denken en doen mee

Ouders zijn belangrijke gesprekspartners voor de ontwikkeling van hun eigen kind(eren) en denken, doen en beslissen mee in het reilen en zeilen van het hele kindcentrum. Dat geldt ook voor de kinderen. Er is een ouderraad voor de ouders van alle leeftijdsgroepen en een kinderraad waarin kinderen meebeslissen. Kinderen oefenen in samenwerken, meedenken, meebeslissen en dragen bij aan de gemeenschap.

1.5 Complexiteit

1.5.1 Publiek-private samenwerking

Een kindcentrum is vrijwel altijd een samenwerking tussen een publieke organisatie (een school) en een private organisatie (een kinderopvangaanbieder). Dat maakt de rol van de gemeente soms ingewikkeld. Enerzijds heeft de samenwerking in een kindcentrum voor de samenleving meerwaarde. Anderzijds dient de gemeente ook andere maatschappelijke belangen en wil de gemeente een gelijk speelveld creëren voor alle marktpartijen. De huisvesting van marktpartijen is geen taak van de gemeente. De gemeente wil vanwege de financiële risico's (bijvoorbeeld leegstand of faillissement) bij de huisvesting van een kindcentrum slechts een beperkte rol spelen, juist op de plekken waar de betrokkenheid van de gemeente het hardst nodig is. Daarom zijn op voorhand heldere voorwaarden geformuleerd (zie hoofdstukken 5 en 6).

1.5.2 Wet- en regelgeving

Het is een uitdaging om binnen de complexiteit van de bestaande wet- en regelgeving op het terrein van kinderopvang, huisvesting, onderwijs en zorg te creëren voor UK-initiatieven. Bekostigingsregimes, wetgeving, fiscale regels, cao's en kwaliteitseisen van onderwijs en kinderopvang verschillen. De sectoren kennen andere organisatieculturen en de regels rondom privacy maken inhoudelijk samenwerken soms lastig. Daarnaast valt de huisvesting van kinderopvang en huisvesting van onderwijs qua eigendom, onderhoud en risico's onder een volstrekt verschillend regime, onderwijs in het publieke domein en kinderopvang in het private domein.

Ondanks de complexiteit stimuleren we in Utrecht de kindcentra-ontwikkeling, juist omdat we de inhoudelijke doelstellingen zo belangrijk vinden. Daarbij zoeken we steeds naar nieuwe mogelijkheden en oplossingen voor de uitdagingen in de praktijk.

In de ambitie van de stuurgroep werden de volgende thema's benoemd:

- 1 Talentontwikkeling en brede school;
- 2 Jonge kind en doorgaande lijn;
- 3 Passende kinderopvang, passend onderwijs en jeugdhulp;
- 4 Personeelstekort en lerarenagenda;
- 5 Gemeentelijk kwaliteitstoezicht en handhaving opvang;
- 6 Huisvesting.

In dit uitvoeringsplan geven we nu het gemeentelijk beleid weer ten aanzien van de knelpunten op het gebied van huisvesting. Ondanks dat het geen overheidstaak is, wordt de ruimtebehoefte van de niet-onderwijsfuncties voor een kindcentrum onder de voorwaarden uit dit uitvoeringsplan opgenomen in het MPOHV. Ook leggen we de basis voor een sterkere inhoudelijke relatie met talentontwikkeling en het brede schoolbeleid. Voor de overige thema's zullen we de komende jaren al doende in samenwerking met het veld bijdragen aan oplossingen. Dat doen we in nauw overleg met de partners in de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA) en de betreffende stuurgroep(en). Onze diensten krijgen daarbij de opdracht om steeds te kijken naar de achterliggende bedoeling van de diverse regelingen.

In de praktijk betekent dit dat we vanuit de bedoeling – meer kansen op talentontwikkeling juist voor kwetsbare kinderen – waar dat nodig is de optimale rek in de wettelijke mogelijkheden zullen verkennen om knelpunten op te lossen die samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang, jeugdhulp, de educaties en jeugdgezondheid in de weg staan.

2 Afwegingskader

De gemeente ziet de UK-ontwikkeling als een inhoudelijke ontwikkeling die meerwaarde biedt aan kinderen en ouders. Huisvesting is daarbij een middel. Dat is niet vanzelfsprekend onder één dak, maar kan ook in de (directe) nabijheid van elkaar. De UK-ontwikkeling is dan ook een kans waarbij de gemeente zoveel mogelijk de verbinding legt met het gemeentelijke jeugd- en onderwijsbeleid. Op sommige plekken zal dat tot een huisvestingsbehoefte leiden, op andere plekken niet. Daarnaast is het voor de gemeente niet mogelijk om op alle schoollocaties tegelijk de huisvesting aan te passen. Het is daarom belangrijk om te weten welke locaties voor huisvesting prioriteit hebben en welke locaties niet.

Daar waar de vorming van een UK kan plaatsvinden zonder dat er huisvestingsbehoefte ontstaat, kan dit uiteraard gewoon. Deze situaties vallen buiten het afwegingskader in dit uitvoeringsplan. Wel worden partners aangeraden om te komen tot duidelijke samenwerkingsafspraken in een inhoudelijk beleidsplan. De gemeente wil vanwege de financiële risico's, schaarse financiële middelen en haar taak als overheid juist een rol spelen op plekken waar een Utrechts kindcentrum het hardst nodig is en niet zonder de gemeente tot stand kan komen.

2.1 Vooral in gebieden met lage SES-score⁶ verder ontwikkelen tot Utrechts kindcentrum

Om te beginnen wil de gemeente de vorming van UK's in samenhang zien met onder meer de brede scholen en scholen met een hoge achterstandsscore. In gebieden waar sprake is van scholen met een achterstandsscore⁷ van meer dan 1,25 werken al veel scholen samen in de brede school. Toch zijn niet alle scholen met een hoge achterstandsscore onderdeel van een brede school. Wel ontvangen zij subsidie voor talentontwikkeling en werken ze vaak intensief samen met de voorschoolse educatie. We willen ook deze scholen de kans bieden om zich om te vormen tot een UK. Eventueel kan samengewerkt worden met of in bestaande brede scholen. Integraal werken zorgt voor soepelere overgangen tussen

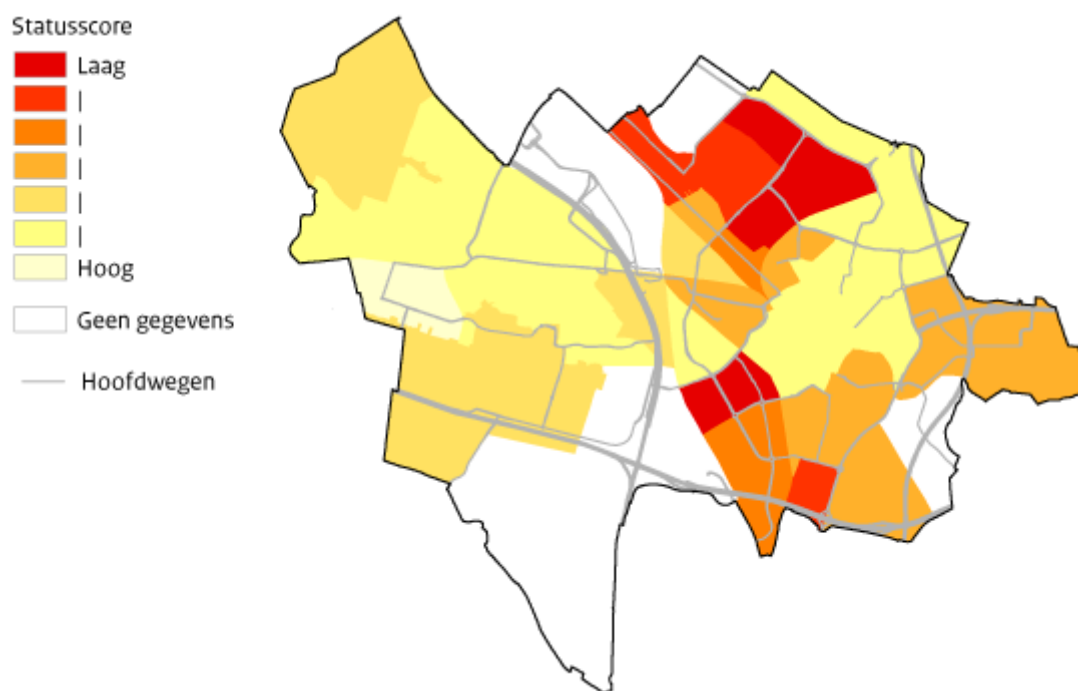
⁶ De SES-score meet de sociaaleconomische status van individuen, gezinnen of groepen. Een SES-score geeft aan in hoeverre bewoners van een buurt of wijk een opleiding hebben genoten, een baan hebben, enzovoort.

We kiezen hier voor de SES-score als richtlijn, terwijl in het onderwijs gebruik wordt gemaakt van de zogenaamde achterstandsscore. De achterstandsscore geeft op schoolniveau een indicatie van de mate waarin kinderen naar verwachting zullen afwijken van de gemiddelde citoscore, op basis van een aantal criteria, waar de SES van het gezin er een is. Dit is té fijnmazig om keuze voor een Utrechts Kindcentrum hier op te baseren, bovendien zijn er alleen achterstandsscores voor kinderen die al op school zitten.

⁷ Het CBS berekent ieder jaar per school een achterstandsscore. De score drukt de verwachte onderwijsachterstand van kinderen uit, op basis van (negatieve) afwijking van de verwachte citoscore. Input hiervoor is o.a. de sociaal economische positie van gezinnen, opleidingsniveau van ouders maar ook bv-schuldenproblematiek.

bijvoorbeeld de voorschool en de thuissituatie naar de eerste groepen basisonderwijs, en tussen wat er tijdens schooltijd gebeurt en daarna. Dit hoeft de werkzame netwerkstructuur van de meeste huidige brede scholen niet tegen te werken: we zoeken juist naar versterking en verbinding. Een Utrechts Kindcentrum kan dus daarnaast ook deel uit maken van een brede school. En een Utrechts kindcentrum zorgt voor afstemming, netwerk en brede samenwerking in de wijk, net als een brede school (of als onderdeel van een brede school). Juist voor kinderen in een achterstandspositie of kwetsbare positie is er vaak een groot verschil tussen de gang van zaken op school en de situatie thuis en in de buurt. Door aanbod tijdens schooltijd en aanbod buiten schooltijd op elkaar af te stemmen en meer integraal te maken kunnen kinderen meer gebruik maken van hun kansen. We zien de voorschoolse educatie hierbij als onlosmakelijk onderdeel van de kinderopvang, waardoor samenwerking met kinderopvang óók op scholen in gebieden met lagere SES-score (waar vaak minder vraag is naar formele kinderopvang) noodzakelijk is.

Bovenstaande geldt uiteraard ook voor scholen waar geen sprake is van huisvestingsbehoefte voor meer integraal werken.

Figuur 1. Sociaaleconomische status per postcodegebied (CPB, 2017).

2.2 Nieuwbouw in nieuwe buurten (door)ontwikkelen tot Utrechts kindcentrum

De prioriteit ligt bij de gemeente dan ook in eerste instantie bij scholen in gebieden met een lage SES-score die zich verder willen ontwikkelen tot een UK. En in tweede instantie bij de UK's in nieuwbouwgebieden waar zowel behoefte is aan locaties voor kinderopvang als voor huisvesting van scholen. Dan is de toevoeging van kinderopvangplekken in een UK bijna vanzelfsprekend. In een nieuwe

wijk is het relatief eenvoudig om voorzieningen die elkaar kunnen versterken ook in elkaars nabijheid te plaatsen. Bovendien zijn er in deze nieuwe buurten vaak nog geen bestaande voorschool en kinderopvangvoorzieningen, waar dat in bestaande buurten vaak wel het geval is.

In de bestaande stad is nieuwbouw minder vanzelfsprekend. Hier zouden we ons voor huisvesting in eerste instantie willen richten op de scholen waarvoor vervangende nieuwbouw, renovatie of uitbreiding noodzakelijk is. Op dat moment kan gekeken worden of er mogelijkheden en noodzaak zijn hierin ook huisvesting van kinderopvang mee te nemen en wat daarvan de consequenties zijn. Het is een gegeven dat geld voor onderwijshuisvesting niet kan worden ingezet voor huisvesting van andere activiteiten dan alleen onderwijs.

2.3 Prioritering bij een UK-ontwikkeling met een huisvestingsbehoefte

Samenwerkingen die voldoen aan een of meerdere van de onderdelen van het afwegingskader, hebben prioriteit boven andere UK-ontwikkelingen. Jaarlijks bij de aanpassing van het Meerjarenperspectief⁸ onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) wordt bij de afweging of plaatsing op het MPOHV mogelijk is, prioriteit gegeven aan aanvragen van Utrechtse kindcentra die voldoen aan de volgende criteria:

- Scholen in buurten met een lage SES-score die zich verder willen ontwikkelen tot een Utrechts kindcentrum en die daarbij een huisvestingsbehoefte hebben.
- Nieuwbouw in nieuwe buurten waar zowel behoefte is aan een kinderopvanglocatie als een school;
- Aansluiten bij geplande bouwprojecten: de scholen in de bestaande stad waarvoor al vervangende nieuwbouw of renovatie is gepland in het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting (MPOHV).
- Een kindcentrum dat zich ontwikkelt in een wijk of subwijk waar nog geen enkele kindcentrum-ontwikkeling is.

2.4 Randvoorwaarden aan het inhoudelijk beleidsplan

UK-ontwikkelingen ontstaan in contact tussen scholen en kindpartners. Daarom stellen we bewust geen uniforme werkwijze voor het inhoudelijke beleidsplan vast. Het inhoudelijk beleidsplan moet wel aan een aantal kwaliteitseisen voldoen als er door de samenwerking een huisvestingsvraagstuk ontstaat. Zo vergroten we de kans op een duurzame samenwerking tussen de school, de kindpartners en de gemeente.

⁸ Jaarlijks in december vinden gesprekken plaats met schoolbesturen over wensen en de aanvragen die zij gaan indienen. 31 januari deadline indienen aanvragen. Dan is er in juni overleg met scholen over voorgenomen besluiten op aanvragen en in december wordt het definitieve besluit gestuurd.

Voorschoolse educatie (VE) is hierbij waar mogelijk onderdeel van de kinderopvang. Ook als een VE groep onverhoopt niet op dezelfde plek kan worden gerealiseerd (omdat meerdere scholen bijvoorbeeld één VE groep delen) moet deze samenwerking gewaarborgd zijn. Het kan daarbij ook zo zijn dat de VE door een andere kindpartner wordt uitgevoerd dan een eveneens verbonden KDV of BSO.

Een inhoudelijk beleidsplan bevat ten behoeve van een huisvestingsaanvraag in ieder geval de volgende vijf elementen:

- 1 Aansluiting gelijke kansenbeleid en brede talentontwikkeling. Op welke manier gaan de UK partners zorgen voor een doorgaande lijn en optimale, ononderbroken, brede ontwikkeling van alle kinderen?
- 2 Een beschrijving van de gezamenlijke visie en het pedagogisch plan;
- 3 Juridische constructie en/of aansturingsmodel. Er moet duidelijk zijn wie de verantwoordelijkheid heeft voor onderdelen of het hele UK en er moeten samenwerkingsafspraken zijn. Overigens betekent dit niet dat alleen met de vastgelegde partners kan worden samengewerkt, ook hier geldt keuzevrijheid van ouders (bv bij zorg);
- 4 Overgangen van voorschools aanbod naar school, inclusief de beschrijving hoe om te gaan met het aanbieden van voorschoolse educatie binnen de opvang (met de hiervoor door de gemeente geselecteerde partners en conform het geldende uitvoeringskader);
- 5 Overgang van school naar BSO; veel kinderen zijn niet alleen gedurende schooltijden op school, maar gaan buiten schooltijd naar de BSO. Scholen maken afspraken met opvangorganisaties over BSO-aanbod.

2.4.1 Overgang van school naar BSO; veel kinderen zijn niet alleen gedurende schooltijden op school, maar gaan buiten schooltijd naar de BSO. Scholen maken afspraken met opvangorganisaties over BSO-aanbod. Aanmeldbeleid

Ook Utrechtse Kindcentra moeten rekening houden met de regels rondom aanmeldbeleid en de keuzevrijheid van ouders voor enerzijds een school en anderzijds een kinderdagverblijf, ve-groep of bso. Om een gelijk speelveld tussen scholen te garanderen betekent daarom plaatsing op een kinderdagverblijf of VE-locatie bij een UK niet automatisch dat het kind ook naar de school in het UK kan. Partijen beschrijven in het aanmeldbeleid hoe zij hier mee om gaan.

3 Proces

Het huisvesten van een kindcentrum is complex. De school en de kindpartners vallen vaak onder verschillende organisaties met verschillende wet- en regelgeving. De gemeente streeft naar een duurzame en succesvolle samenwerking tussen de school en de kindpartners. Daarom heeft de gemeente een procedure ingericht voor huisvestingsvraagstukken van UK's die financiering van de gemeente nodig hebben.

De huisvesting van kinderopvang en huisvesting van onderwijs worden qua eigendom, onderhoud en risico's anders behandeld. Onderwijs (inclusief VE) wordt met publieke middelen bekostigd en kinderopvang met private middelen. Vanuit de gemeente dient steeds te worden afgewogen of de samenwerking met de kinderopvang bijdraagt aan de ambitie om optimale ontwikkelingskansen voor kinderen te creëren, maar ook past binnen de regels van de Wet Markt en Overheid. De ervaring leert dan ook dat het van groot belang is om een aantal zaken in de samenwerking en de huisvesting vooraf met elkaar te regelen. Door tijdig een besluit te nemen en helderheid te creëren, zorgen we voor een duurzaam succesvolle samenwerking. Ook is het van belang dat de gemeente aan de voorkant betrokken wordt om mee te denken. Een goede afstemming werkt twee kanten op: Partijen weten tijdig wat er wel en niet mogelijk is. En de gemeente kan dan bijvoorbeeld bij groei van het leerlingenaantal streven naar huisvestingsoplossingen waarbij de inhoudelijke uitgangspunten van het desbetreffende UK binnen de gemeentelijke kaders en wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk gerespecteerd worden. Daarom hanteren we het volgende stappenplan bij UK's die huisvesting nodig hebben die door de gemeente wordt gefinancierd.

Stap		Planning in huisvestingscyclus
1	Opstellen ambitiedocument door de school en de kindpartners. Bespreken voornemen samenwerking met de gemeentelijke afdelingen MO en UVO voor een eerste inhoudelijke advisering. Inhoudelijke advisering heeft betrekking op:	
	i	Delen de school en de kindpartners deze ambitie, en valt die ambitie binnen de gemeentelijke doelstellingen?
	ii	Valt de school binnen het afwegingskader van de gemeente, zoals hierboven omschreven?
	iii	Is de school opgenomen in het MPOHV?
2	Opstellen samenwerkingsplan door de school en de kindpartners. De gemeente toets op de volgende vraagstukken:	

	i	Wordt er voldaan aan de vijf elementen van het inhoudelijk beleidsplan?	
--	---	---	--

	Opstellen business case huisvesting door de school en de kindpartners. De gemeente toetst op de volgende vraagstukken:		
3	i	Wordt voldaan aan de gestelde randvoorwaarden van de voorgestelde huisvestingsvariant?	Eerste voorbereidingsfase
	ii	Worden ruimtes meervoudig gebruikt, zodat er zo efficiënt mogelijk gebruik gemaakt wordt van de ruimte in de stad?	

4	De school dient een aanvraag voor financiering van het kindcentrum in bij de gemeente, zoals omschreven in de 'Nadere regel over schoolgebouwen volgens onderwijsbeleid' bij de 'Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht'. De gemeente beoordeelt de aanvraag.		Uiterlijk bij aanvraag tweede voorbereidingsfase
---	---	--	--

5	Als de gemeente de aanvraag voor financiering heeft toegekend: de realisatie van de huisvesting van de school en de kindpartners.		Tweede voorbereidingsfase en eerste en tweede uitvoeringsfase
---	---	--	---

In dit processchema zijn deadlines opgenomen, soms vroeg in het bouwproces. Het is echter noodzakelijk om deze planning aan te houden. In de tweede voorbereidingsfase van een bouwproject worden al overeenkomsten afgesloten met adviseurs en aannemer. Ook wordt een definitief ontwerp gemaakt. Wijzigingen later in het proces kunnen leiden tot hogere kosten en vertraging. Vertraging kan effect hebben op de school (tekort aan huisvesting) of kan andere bouwprojecten vertragen (bijvoorbeeld wanneer dezelfde tijdelijke huisvesting gepland staat).

4 Huisvestingsvarianten

De gemeente ondersteunt en faciliteert de vorming van Utrechtse kindcentra. Huisvesting is voor alle partners een belangrijk aandachtspunt. De gemeente, de scholen en de kindpartners hebben belang bij een duurzaam succesvolle samenwerking tussen de partners. Een duurzaam succesvolle samenwerking betekent immers dat de risico's voor alle partijen kleiner worden, maar vooral dat we langdurig de kinderen in onze stad kunnen laten profiteren van de voordelen van een UK.

4.1 Huisvesting van een Utrechts kindcentrum

4.1.1 Ervaringen

De ervaringen bij de pilotprojecten (allen nieuwbouw)⁹ en de multifunctionele accommodaties onderstrepen het belang van heldere afspraken over organisatie, beheer en onderhoud van de huisvesting. Zonder heldere afspraken ontstaat er discussie tussen gebruikers en gemeente, of tussen gebruikers onderling. Ook lopen de gemeente en de gebruikers grote (financiële) risico's, omdat er taken blijven liggen of verantwoordelijkheden niet helder zijn belegd. Discussies en risico's die de weg voor nauwe samenwerking blokkeren. Daarom zijn drie huisvestingsvarianten uitgewerkt, van beperkte integratie tot volledige integratie. Uitgangspunt is dat de huisvestingsvariant aansluit bij de integratie van de samenwerking van de partners. Iedere variant kan een succesvol UK worden. In de eerste huisvestingsvariant zal meestal geen bemoeienis van de gemeente met ver- of nieuwbouw ten behoeve van de UK-vorming nodig zijn. Dit is alleen het geval als het gebouw voor de kindpartner eigendom is van de gemeente, of door de gemeente wordt gefinancierd. Het in hoofdstuk 2 uiteengezette afwegingskader betreft daarom vooral de varianten 2 en 3.

Hoe groter de integratie van de huisvesting, hoe groter het aantal zaken waar afspraken over gemaakt moeten worden. Meer inhoudelijke samenwerking betekent immers ook meer samenwerking in de organisatie, het beheer en het onderhoud van het gebouw. Het vraagt inzet van alle betrokken partijen bij de voorbereiding van de bouw. Inzet waarvan de vruchten in de decennia daarna kunnen worden geplukt.

4.1.2 Noodzakelijk om vooruit te plannen

Het MPOHV is gemaakt om de voorzieningen die de komende jaren nodig zijn te plannen. Door middel van het MPOHV worden tijdig de juist budgetten beschikbaar en voorkomen we dat alle bouwprojecten tegelijk worden opgepakt. Dat is in het belang van de gemeente, de schoolbesturen en de kindpartners.

⁹ Een kindpartner kan altijd huren van de gemeente als het een beleidsdoel dient, dan geldt het vastgoedbeleid omdat het een bestaand gebouw betreft. Deze alinea's gaan voornamelijk over nieuwbouw ten behoeve van een kindpartner.

Om ervoor te zorgen dat een bouwproject doorgang kan vinden zonder vertraging en discussie, is opname in het MPOHV essentieel.

Op het moment dat een school wel een inhoudelijk beleidsplan heeft dat voldoet aan de criteria (zoals gesteld in 3.4) maar niet is opgenomen in het MPOHV, is verbouw, herbouw of nieuwbouw (nog) niet aan de orde. Een school kan met de gemeente in gesprek gaan over opname in het MPOHV. De gemeente kijkt dan of er ruimte is om aan het verzoek te voldoen. Het MPOHV wordt voor 10 jaar vastgesteld, maar wordt ieder jaar geactualiseerd. Deze actualisatie loopt gelijk met de cyclus voor reguliere aanvragen in het kader van de verordening onderwijshuisvesting. Dat betekent ook dat een UK-ontwikkeling in een vroeg stadium met de gemeente moet worden besproken, zoals in het proces (hoofdstuk 3) is omschreven. Dit betekent:

- In december een gesprek met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties;
- Deadline voor een aanvraag is op dit moment 31 januari;
- In juni overleg over de voorgenomen besluit op de aanvraag;
- In december het definitieve besluit.

Als een gemeentelijke investering noodzakelijk is, is opname in het MPOHV nodig. Daarvoor moet de noodzaak van de gemeentelijke investering in huisvesting van het UK worden aangetoond. Daarnaast kan gesproken worden over (minder vergaande) aanpassingen binnen het bestaande gebouw, in eerste instantie met het eigen schoolbestuur.

4.2 De huisvestingsvarianten

Variant 1	Variant 2	Variant 3
Eigen huisvesting voor school en partner	Huisvesting school en partner onder één dak	Geïntegreerde huisvesting voor school en partner
minder automatische samenwerking tussen de partners om een doorgaande leerlijn te creëren	Nauwe samenwerking tussen de partners om een doorgaande leerlijn te creëren	Samenwerking functioneert als één organisatie om een doorgaande leerlijn te creëren
		
Er is sprake van twee onafhankelijke objecten, met ieder een aparte eigenaar. Het schoolbestuur bouwt haar schoolgebouw op haar eigen kavel. De huisvesting van de	De gemeente financiert de huisvesting van de school. De kindpartner financiert zijn eigen huisvesting. De gemeente kan optreden als financier van de huisvesting van een kindpartner	De gemeente financiert het onderwijsdeel. De gemeente financiert ook de niet-onderwijsdelen van het perceel en het gebouw. De gemeente

kindpartners wordt zelfstandig verzorgd door middel van huur of eigendom van bestaande ruimtes in de wijk, of nieuwbouw. Gebouw, installaties en exploitatie zijn gesplitst.	op plekken waar een kindcentrum wenselijk is vanuit het gemeentelijk beleid. Er zijn twee variaties mogelijk: a. Kindpartner investeert in eigen huisvesting; b. Gemeente investeert in huisvesting kindpartners.	ontvangt de huurpenningen. Er zijn twee variaties mogelijk: a. Schoolbestuur volledig eigenaar gebouw; b. Gemeente volledig eigenaar gebouw.
--	--	---

4.3 Uitwerking huisvestingsvarianten

Zoals al eerder omschreven, geldt het principe dat de huisvestingsvariant aansluit bij de mate van integrale samenwerking tussen de kindpartners en de school. Variant 1 is daarin de minst geïntegreerde samenwerking, vertaald naar eigen huisvesting voor iedere partner. Wanneer de partners wel samenwerken, maar nog niet tot één organisatie zijn versmolten, is variant 2 een logische keuze. Bij volledige integratie van de leerlijnen en de organisaties, ligt variant 3 voor de hand. Bij iedere variant gelden echter ook de passende randvoorwaarden (zie bijlage I). Een voorbeeld: geïntegreerde huisvesting (variant 3) betekent ook dat er heldere afspraken moeten worden gemaakt over beheer van het gebouw. Dat is bij eigen huisvesting voor iedere partner (variant 1) niet nodig. Zo waarborgen we een duurzame samenwerking tussen de partners en verkleinen we de risico's voor alle betrokken partijen.

De school en de kindpartners kunnen een voorkeur uitspreken voor een variant, maar wanneer de gemeente wordt gevraagd te financieren, neemt de gemeente het besluit.

	Variant 1	Variant 2	Variant 3
	Eigen huisvesting voor school en partner	Huisvesting school en partner onder één dak	Geïntegreerde huisvesting voor school en partner

Inhoudelijke samenwerking

Samenwerkingsniveau	Inhoudelijke samenwerking tussen de partners om een doorgaande leerlijn te creëren.	Nauwe inhoudelijke samenwerking tussen de partners om een doorgaande leerlijn te creëren.	Inhoudelijke samenwerking functioneert als één organisatie om een doorgaande leerlijn te creëren
Organisatievorm	Aparte organisaties.	Aparte organisaties, eventueel één organisatie	Eén organisatie voor de gezamenlijke activiteiten,

		voor de gezamenlijke activiteiten.	met één centrale aansturing.
Huisvestingsvorm	Eigen huisvesting voor iedere partner.	Aansluitende huisvesting, gebruik van elkaars ruimtes mogelijk.	Geïntegreerde huisvesting, gezamenlijke ruimtes mogelijk.

Juridische aspecten

Eigendom	Schoolbestuur eigenaar eigen gebouw en perceel. Kindpartners zelf eigenaar of huren bij derde partij.	Huisvesting school en kindpartners is gesplitst in twee eigendommen. School is eigenaar van schooldeel. Eigendom van het niet-onderwijsdeel kan op twee manieren geregeld worden: a. Kindpartner is eigenaar van eigen huisvesting; b. Gemeente is eigenaar en verhuurder van huisvesting kindpartner.	a. Schoolbestuur is volledig eigenaar van het gebouw. b. Gemeente is volledig eigenaar van het gebouw.
Juridische vorm	Niet van toepassing.	Vereniging van eigenaren.	Eén beheerorganisatie, de eigenaar.
Economisch claimrecht gemeente	Claimrecht geldt alleen voor huisvesting school.	Claimrecht geldt alleen voor huisvesting school.	Claimrecht geldt voor volledige gebouw (huisvesting school én partner).
Hypotheek			Gemeente vestigt hypotheek op niet-onderwijsdeel met boetebeding.
Verrekening huursom tussen gemeente en schoolbestuur	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.	a. Financierings-overeenkomst, inclusief betalingsafpraak huursom aan de gemeente. b. Niet van toepassing.

Financiën en besluitvorming

Bestuur	Geen besluit nodig.	a. Besluit college. b. Besluit gemeenteraad.	Besluit gemeenteraad.
Financier huisvesting kindpartners	Kindpartner.	Kindpartner of gemeente.	Gemeente.
Financiering huisvesting school	Gemeente.	Gemeente.	Gemeente.
Toename schuld gemeente	Geen extra toename.	€0 tot 62 mln. extra tot aan 2040, afhankelijk van onderwijsbeleid.	€31 tot 62 mln. ¹⁰ extra tot aan 2040, afhankelijk van onderwijsbeleid.
Financieel risico gemeente huisvesting kindpartners	Geen extra risico.	Geen extra risico, tenzij gemeente investeert.	a. Schoolbestuur draagt aanzienlijk risico. b. Gemeente draagt aanzienlijk risico.

Projectmanagement

Bouwheerschap huisvesting school	Schoolbestuur, tenzij anders overeen wordt gekomen.	Gemeente, tenzij anders overeen wordt gekomen.	c. Schoolbestuur. d. Gemeente.
Bouwheerschap huisvesting kindpartner	Kindpartner.	Gemeente, tenzij anders overeengekomen.	e. Schoolbestuur. f. Gemeente.
Complexiteit	Laag	Gemiddeld	Hoog
Tijd	Snel	Langzaam	Langzaam

Beheercomplexiteit

Onderhoud en exploitatie	Individuele verantwoordelijkheid school en kindpartners	Individuele verantwoordelijkheid school en kindpartners, gezamenlijke	Gezamenlijke verantwoordelijkheid.
--------------------------	---	---	------------------------------------

¹⁰ Voor het schatten van dit bedrag is uitgegaan van het huidige MPOHV 2015-2025. In het MPOHV is sprake van 2 projecten per jaar waar een UK gerealiseerd zal worden. Een investering van gemiddeld € 1.400.000 per project levert in 2040 deze bandbreedte op, afhankelijk van hoeveel projecten daadwerkelijk in variant 2 en 3 zullen vallen. Er wordt uitgegaan van een terugbetaling zoals genoemd in de randvoorwaarden.

		verantwoordelijkheid gezamenlijke zaken via VvE.	
Demarcatielijst	Niet van toepassing.	VvE maakt een demarcatielijst, waarbij gemeenschappelijke taken worden ondergebracht bij de VvE-organisatie.	g. Demarcatie opgenomen in huurovereenkomst schoolbestuur en kindpartner. h. MFA-demarcatie van toepassing.
Schade aan gebouw en inboedel	Gemeente vergoedt schade huisvesting school conform verordening.	Gemeente vergoedt schade huisvesting school conform verordening.	Gemeente vergoedt schade conform verordening. Behalve inboedel: gemeente vergoedt inboedel van partner niet (eigen risico).
Belastingen	Gemeente vergoedt belastingen huisvesting school conform verordening.	Gemeente vergoedt belastingen huisvesting school conform verordening.	Gemeente vergoedt belastingen huisvesting school conform verordening (niet van kindpartner).
Leegstandsrisico	Laag: geen extra risico's gemeente of school.	Gemiddeld: als gemeente investeert en eigenaar blijft, ligt het leegstandsrisico bij de gemeente.	Gemiddeld: als gemeente investeert en eigenaar blijft, ligt het leegstandsrisico bij de gemeente.

5 Randvoorwaarden huisvestingsvarianten

Aan iedere huisvestingvariant worden een aantal randvoorwaarden gesteld. De randvoorwaarden zijn bedoeld om te zorgen voor een duurzaam succesvolle samenwerking tussen de school, de kindpartners en de gemeente. Daarnaast beperken de randvoorwaarden de risico's voor alle betrokken partijen zo veel mogelijk. Hoe intensiever de samenwerking en daarmee de integratie van de huisvesting, hoe groter de organisatorische vraagstukken en de risico's. Daarom nemen de randvoorwaarden toe naarmate de integratie van het gebouw toeneemt. De randvoorwaarden zijn hard, en worden zonder uitzondering aan iedere samenwerking gesteld.

5.1 Variant 1 - Eigen huisvesting voor iedere partner

In geval dat de partner eigenaar is van het perceel, of het gaat om splitsing van een gemeentelijk kavel om een kindcentrum-ontwikkeling mogelijk te maken, gelden de volgende aanvullende randvoorwaarden:

- Splitsing van de kavel moet op de specifieke locatie technisch en binnen alle wet- en regelgeving mogelijk zijn, waarbij het aan initiatiefnemer is dit aan te tonen.
- Overschrijdingen zijn voor eigen risico van de gemeente/school en de partner. Geen wederzijdse verantwoordelijkheden.
- Iedere kindpartner is zelf bouwheer. De gemeente treedt niet op als bouwheer, tenzij anders wordt overeengekomen.

5.2 Varianten 2 en 3

5.2.1 Randvoorwaarden voor beide varianten

Er gelden een aantal algemene randvoorwaarden voor de huisvesting van een kindcentrum. De gemeente bepaalt deze algemene randvoorwaarden, omdat er publieke middelen wordt geïnvesteerd in het schoolgebouw of een (voor)financiering wordt gedaan vanuit publieke middelen voor de kindpartners. Voor de varianten 2 en 3 gelden daarom de volgende randvoorwaarden:

- Het schoolbestuur en de partners maken een samenwerkingsplan.
- Het schoolbestuur en de partners vertalen het samenwerkingsplan naar een concrete business case, waarbij in ieder geval voorzien is in de inhoudelijke samenwerking, de organisatie en de exploitatie van het gebouw en de financiële afwikkeling van de samenwerking.
- Het schoolbestuur meldt zo vroeg mogelijk in het proces dat er een kindcentrum zal worden gevormd, zoals omschreven in de nadere regels van de verordening huisvesting scholen. Uiterlijk vóór de aanvraag van de tweede voorbereiding in het huisvestingsprogramma worden het samenwerkingsplan en de business case naar de gemeente gestuurd. Bij indiening van deze

stukken is het bouwprogramma goedgekeurd door de gemeentelijke projectleider. De gemeentelijke afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling en Utrechtse Vastgoed Organisatie beoordelen gezamenlijk de aanvraag. Wanneer deze stukken niet tijdig worden toegevoegd aan de aanvraag bij de gemeente, of de gemeente geen akkoord geeft op de realisatie voor huisvesting van het kindcentrum in de beschikking voor aanvraag van de tweede voorbereiding, is alleen huisvestingsvariant 1 mogelijk.

- Voor de start van de bouw moet minimaal een huur conform de gemeentelijke kaderbrief (kostprijsdekkende huur voor beleidsdoelen en marktconforme huur bij niet-beleidsdoelen met de kostprijsdekkende huur als minimum, zie [Kaderbrief vastgoed 2017](#) en Wet Markt en overheid) zijn overeengekomen met de partners. Wanneer de partner(s) het huurbedrag niet kunnen betalen, worden de niet-onderwijsruimtes niet gerealiseerd.
- Voor opdrachtverlening van de bouw van het gebouw aan een aannemer, wordt een beheer- en organisatieplan opgesteld en ondertekend door alle kindpartners en de school. Indien de gemeente financier is van de huisvesting van een kindpartner, is de gemeente ook onderdeel van het plan. Uitsluitend ruimtes voor kinderopvang (inclusief voorschoolse educatie), buitenschoolse opvang of ander aanvullend aanbod op het onderwijs (bijvoorbeeld een zorgpartner bij een school voor speciaal onderwijs) kan worden gerealiseerd.
- De gemeente zal alleen meewerken aan de kindcentrum-ontwikkeling bij publiek gefinancierde scholen die voldoen aan dit beleidsdocument. Particuliere scholen hebben een eigen verantwoordelijkheid. De gemeente speelt daar geen rol.

Bij financiering door de gemeente geldt de volgende voorwaarde:

- De huursom wordt berekend aan de hand van het gemeentelijke vastgoedbeleid.

5.2.2 Randvoorwaarden voor variant 2 – Huisvesting partners onder één dak

Voor variant 2 gelden de volgende aanvullende voorwaarden:

- Het schoolbestuur is de bouwheer.
- Het schoolbestuur wordt eigenaar van het onderwijsdeel van het gebouw. Wanneer een partner investeert in eigen huisvesting, kan dat een opstalrecht zijn van die partner (variant 2), of wordt het gebouw gesplitst in appartementsrechten.
- De looptijd van de huurovereenkomst met de partner(s) is bij nieuwbouw minimaal 10 jaar. De huurovereenkomst(en) zijn voor het contracteren van de aannemer getekend. Deze termijn zijn gekozen om het risico voor de gemeente te beperken.
- Voor deze variant is de oprichting van een Vereniging van Eigenaren (VvE) of het vastleggen van een opstalrecht een randvoorwaarde. Indien de gemeente partij wordt in de VvE, dan wordt een externe VvE-beheerder aangesteld.
- De reservering voor onderhoud wordt bepaald op MJOP die volgens de NEN2767 is opgesteld.
- In deze variant zijn de kindpartner(s) en de school verplicht om gezamenlijke verantwoordelijkheden te regelen via de VvE (tenzij er sprake is van een opstalrecht).
- Nutsvoorzieningen en brandmeldinstallaties worden zo veel mogelijk gescheiden en op naam van de desbetreffende partner gezet. Ook het ontruimingsplan moet gescheiden per eigenaar geregeld worden. Indien naar mening van de gemeente het onvoldoende mogelijk is om installaties te scheiden, valt variant 2 af en kan alleen variant 3 worden gerealiseerd.

- Bij leegstand van de huisvesting van een kindpartner, is de eigenaar verantwoordelijk voor het vinden van een nieuwe huurder.
- Overschrijdingen na aanbesteding worden naar rato van het gefinancierde vloeroppervlak toegeschreven aan de gemeente en de financierende partner, tenzij de overschrijding duidelijk toe te wijzen is aan een specifieke partner. Dan wordt de overschrijding toegewezen aan de gemeente of de financier.
- Het extra vloeroppervlak dat wordt gerealiseerd ten behoeve van het kindcentrum is maximaal 40% bovenop de normen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Utrecht. De basisschool blijft de leidende partij. In de doelgroep 0- tot 12-jarigen is de doelgroep van de kinderopvang 1/3^e deel. Dat is ruim onder het gestelde percentage van 40%.

Bij financiering door een externe financier geldt de volgende voorwaarde:

- De bancaire financier moet minimaal een A-label hebben. Wanneer er sprake is van een andere financier, moet een integriteitsonderzoek (Wet Bibob) en liquiditeitsonderzoek een positieve uitkomst kennen.

5.2.3 Randvoorwaarden voor variant 3 – Volledig geïntegreerde organisatie en huisvesting

Voor variant 3 gelden de volgende aanvullende voorwaarden:

- De MFA-regeling is bij eigendom gemeente van toepassing, zoals omschreven in de nadere regels van de verordening huisvesting scholen.
- De gemeente of het schoolbestuur wordt eigenaar van het volledige gebouw en de volledige kavel. Er zal geen splitsing worden aangebracht in het gebouw of het kavel.
- De toekomstige eigenaar is ook de bouwheer.
- De looptijd van de huurovereenkomst met de partner(s) is bij nieuwbouw minimaal 10 jaar. De huurovereenkomst(en) zijn voor het contracteren van de aannemer getekend. Deze termijn zijn gekozen om het risico voor de gemeente te beperken.
- Overschrijdingen na aanbesteding worden naar rato van het gefinancierde vloeroppervlak toegeschreven aan de gebruikers, tenzij de overschrijding duidelijk toe te wijzen is aan een specifieke partner. Dan wordt de overschrijding toegewezen aan de gemeente of de partner (en verrekend in de huur).
- Voor opdrachtverlening van de bouw van het gebouw aan een aannemer, wordt een beheer- en organisatieplan opgesteld en ondertekend door alle kindpartners en de school. Indien de gemeente financier is van de huisvesting van een kindpartner, is de gemeente ook onderdeel van het plan.
- Het extra vloeroppervlak dat wordt gerealiseerd ten behoeve van het kindcentrum is maximaal 40% bovenop de normen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Utrecht. De school blijft de belangrijkste functie. In de doelgroep 0- tot 12-jarigen is de doelgroep van de kinderopvang 1/3^e deel. Dat is ruim onder het gestelde percentage van 40%.
- Bij leegstand van de huisvesting van een kindpartner, is de eigenaar verantwoordelijk voor het vinden van een nieuwe huurder.

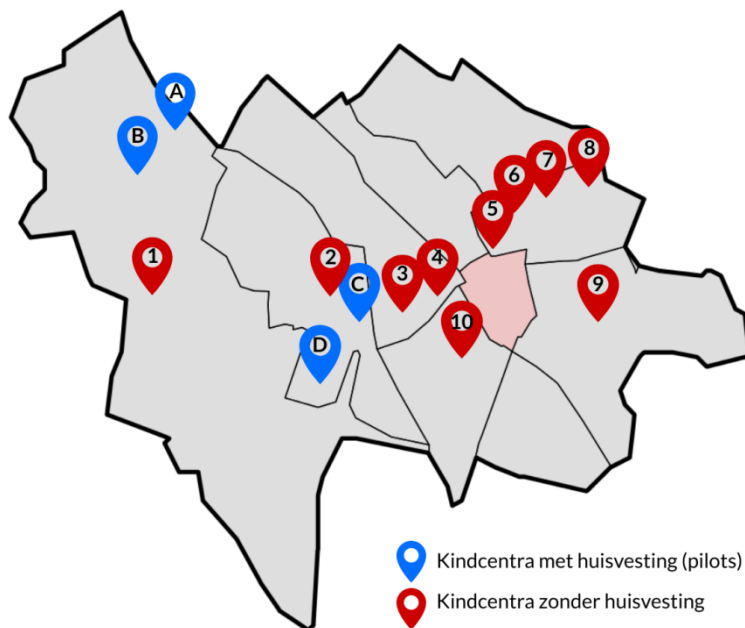
Bij variant 3A gelden de volgende voorwaarden:

- De gemeente en het schoolbestuur sluiten voor verstrekking van een opdracht aan een aannemer een financieringsovereenkomst waarin de huursom die de kindpartner betaalt (deels) wordt overgedragen aan de gemeente, na aftrek van een vast bedrag voor onderhoudskosten (te bepalen aan de hand van het MJOP conform NEN2767). De huursom blijft ook na terugbetaling van de voorfinanciering toekomen aan de gemeente. Dat gebeurt om toekomstige kwaliteitsverbeteringen van schoolgebouwen en nieuwe toekomstige voorzieningen te kunnen financieren.
- Het economisch claimrecht geldt in deze variant voor het onderwijsdeel én niet-onderwijsdeel van het schoolgebouw. Dit wordt vastgelegd in de financieringsovereenkomst.
- Op het niet-onderwijsdeel wordt hypotheek gevestigd ten gunste van de gemeente, met een boetebeding ter hoogte van de waarde van het niet-onderwijsdeel als de gemeente het niet-onderwijsdeel niet om niet terugkrijgt bij vertrek door de school.
- Indien bij eventuele leegstand:
 - nog geen nieuwe huurder is gecontracteerd, kan het schoolbestuur aan de gemeente vragen om de financiële verplichtingen richting de gemeente voor maximaal 3 maanden op te schorten;
 - die leegstand ten minste 3 maanden heeft aangehouden, mag de gemeente een huurder aandragen die door het schoolbestuur moet worden gecontracteerd.

Bij variant 3B gelden de volgende voorwaarden:

- De demarcatielijst voor gebouwen met meerdere gebruikers in de 'Nadere regel over demarcatie bij bouw en exploitatie van schoolgebouwen' bij de 'Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht' is wanneer de gemeente eigenaar is van het gebouw van toepassing.

Bijlage I – Kaart met coalities

1	OBS Vleuterweide	A	Kindcentrum Haarrijn
2	Op de Groene Alm	B	Kindcentrum Haarzicht
3	St. Dominicus	C	Kindcentrum Leeuwesteyn
4	Kindercampus Molenpark	D	Kindcentrum Rijnvliet
5	Dr. Bosschool		
6	OBS de Koekoek		
7	OBS Tuindorp		
8	OBS Voordorp		
9	Dalton Rijnsweerd		
10	OBS de Kleine Dichter		